

Leszkay András bácsi Moha-meséje

A veszekedés művészete

Egy nyári reggelen szép kis sárga kocszi gördült be a kertünkbe. Két almásszürke póniló húzta, és négy utasa volt. A bakon egy törpe bácsi tartotta a gyepelőt, mellette egy törpe kisfiú ült, a hátsó ülésen egy törpe néni mosolygott, mellőle meg egy nagyobb, olyan magam korú törpe kisfiú vizsgált engem érdeklődve. De arra is volt gondja, hogy előbbre szóljon a kisebbnek: „Viszszafelé én ülök a bakon!”

Edesapánk nemrégiben odaát járt Pöttöndön, a Börzsöny-hegység másik törpe falujában, és megismerkedett ewel a bácsival, aki szintén ötvösmester volt. Ez volt a neve is: Kopácsoló. Meghívta hozzánk egész napra, családostul.

Fölvezettük őket a verandára, egy kis második reggelire. Utána a kisebbik fiú – Meskete – Ugri Bugrival szaladt játszani. A magam korú meg – azaz Cincér – igen komolyan így szólt hozzám: „Fontos beszédem van veled. Vezess olyan helyre, ahol senki sem hallgathat ki minket!”

Fölveztettem a ház mögé, hegyoldali kertünkbe, és leültünk a padra a cseresznyefa alatt. De Cincér még a fára is fölvizsgálódott, mielőtt megszólalt volna. Aztán hosszasan nézett engem, és ravasz-kás mosoly bujkált a szája körül. Végül elkezdte. „Hát te vagy az a híres Moha? Ahogy ezt a jámbor ábrázatot nézem, nem is hinném, hogy milyen talpraesett fickó vagy” – és kacsintott. Szólni akartam, hogy téved, és legjobb tudomásom szerint nem vagyok talpraesett fickó, de nem engedte, hogy szóljak. „Hallgass! Én mindent tudok rólad, és mi meg fogjuk érteni egymást! Azzal kezdem, hogy hoztam neked egy nagyon szép könyvet, a Robinsont, de csak akkor adom oda, ha megérted, mit kérek érte. Engem sokszor csúfolnak a nevem miatt: Cincér, Pincér! Ebből persze veszekedés lesz, meg másból is. De sajnos nem mindig sikerül úgy veszekednem, hogy én győzzek. A pöttöndi kistörpék nagyon szájasak, túlbe-

szélnek, lehurrognak, kinevetnek, még ez a vacak Meskete is! Egy szó mint száz, nem tudok úgy veszekedni, hogy én maradjak fölényben. Rólad viszont azt hallottam, hogy te mindig győzöl. Moha mindenkinek fölébe kerekedik! Mohát nem lehet zavarba hozni! Mohát nem lehet megszegényíteni! Moha mindenkit lefőz! Arra kérek hát, Moha, áruld el nekem a fortélyaidat, segíts hozzá, hogy én is mindig győztes legyek! Taníts meg engem, hogy úgy mondjam, a veszekedés művészetére! Magadnak nem ártasz vele, hiszen én csak Pöttöndön fogok veszekedni, viszont megkapod érte – s megint csak kacsintott – a Robinsont!”

Elgondolkodtam. Cincér aggódó tekintettel várta, mit felelek. Ezt feleltem: „Megtanítalak rá, de kikötöm, ha valaki veszekedni kezd velem, neked nem szabad beleszólnod! Te csak figyelsz, hogyan viselkedem.” Cincér szélesen elvigyorodott örömeiben: „Megígérem! És hogy lásd, mennyire bízom benned, máris odaadom neked a Robinsont.”

A kocsihoz mentünk, kivette a könyvet az ülés párnája alól, bevitte a házba, és elhelyeztem a könyvszekrényemben. Meleg nyári nap lévén, azt indítványoztam, menjünk el a kistörpék fürdőhelyére, a patakhoz. Nagyon megörült ennek: „Kitűnő! Fürdés közben gyakori a veszekedés! Fröcskölés, buktatás miatt, meg a homokvárépítésben is össze szoktunk veszni. Tanulhatok! Gyerünk!” Adtam neki egy fürdőnadrágot, és negyed óra múlva már vetkőztünk is a part menti bokrokban, azután kézen fogva egymást, szaladtunk a patak felé. Ekkor máris történt valami, aminek Cincér ismét nagyon megörült. Az történt, hogy futtomban nem néztem a lábam alá, és fölrugtam, tönkretettem egy homokvárat. Már szaladt is felém kiáltozva a kövér Szuszi Muszi. Nyilván ő építette, csak elment egy pillanatra. Cincér a kezét dörzsölgette örömeiben. Rám kacsintott, és odasúgta

nekem: „Rögtön te támadj, hogy minek építette éppen ide az útba!”

De még ha akartam volna, akkor sem támadhattam volna, mert Szuszi Musziból ömlött a szó: „Nahát, Moha! Hogy te miket csinálsz, az rettenetes! Szégyelld magad! Hát nincs neked szemed, vagy talán azért nem láttad, mert vendéged van Pöttöndről, és magasan hordod az orrod? De hisz elég magasan hordod te vendég nélkül is! Most azonban ne az orrod hordd, hanem magadat hordd el innen, de minél előbb, mert látni sem bírlak. Reggel óta csinálom a várat, és most kezdek elölről! Még mindig itt vagy?!”

A patak felé indultam tovább a többi kistörpéhez. De Cincér megfogta a karom. Másfelé vezetett, és megdöbbenve az arcomba bámult: „Mi volt ez, Moha? Miért engedted, hogy összeszidjon? Mert ez bizony nem volt veszekedés, csak szidás, hát miért hallgattál?” Hirtelenében magam sem tudtam: „Miért hallgattam? Hát azért, mert hát miért is? Azért, mert sosem szoktam belevágni másnak a szavába.”

Cincér nagyot nézett: „Mégis te maradsz végül fölényben?” Erre már nyugodtan bólinthattam: „Én bizony! Mindjárt taníthatlak is valamire! Azt tanul meg legelsőnek, hogy ha veszekedik veled valaki, sohase akard elhallgattatni.” Cincér nagyot nézett: „Ne vágjak a szavába?” Megráztam a fejem: „Sohase! Majd akkor mondd meg neki, amit mondani akarsz, ha magától elhallgatott.”

Cincér megragadta a karom: „Most már hallgat ez a Szuszi Muszi! Hát gyerünk oda, mondd meg neki, amit akarsz!” Bólintottam: „Igazad van, gyerünk vissza!” Megálltunk Szuszi Muszi előtt. Cincér terpeszállásban és csipőre tett kézzel, én pedig így szóltam Szuszi Muszihoz: „Az előbb nem hagytaál szóhoz jutni, de most már hadd mondjam meg, hogy nagyon bánt a figyelmetlenségem, ne haragudj, bocsáss meg!” Szuszi Muszi felém nyújtotta mindkét maszatos kezét:

„Hát persze, hogy nem haragszom! Nem is lett volna szabad annyit jártatnom a számat; de most már üljetek le, és segítetek építeni! Neked, ugye, Cincér a neved?”

Ebéd után, amikor Cincér meg én a faluvégi játszórétre lépegetve befordultunk egy közbe, megpillantottam egy kistörpét. A nagyhangú Hamm volt az, amint éppen leugrott egy kőfalról. Ugrás közben kiesett a zsebéből egy sötétvörös alma. Fölkapta, visszadugta, és anélkül, hogy minket észrevett volna, a játszórét felé szaladt. Mialatt a kőfalig értünk, elmondtam Cincérnek, hogy ez a sötétvörös alma csakis itt terem, Mosolygó bácsi gyönyörű gyümölcsösében. Megálltam vele a kőfal előtt: „Kapaszkodjunk föl, nézzünk be! Nagyon szép látvány ilyenkor!”

Fölkapaszkodtunk a falra, néztük a kertet, és akkor kiáltás hallatszott a játszórét felől: „Aha, almát akartok lopni!” Mire lemásztunk a falról, már ott is állt előttünk a rágalmazó, és Hamm nekik is kiáltozta: „Almatolvajokat fogtam! Éppen másztak befelé, amikor rajtacsíptem őket!”

Cincér arca ragyogott az örömtől, biztos volt benne, hogy végre igazi veszekedés lesz, és tanulhatja úgynevezett fortélyaimat. Rám kacsintott, és a fülembe súgta: „Látni, hogy három alma van a zsebében. Vágd a szemébe, hogy tolvaj!” Én azonban nyugodtan megindultam a játszórét felé – a többiek velünk –, és azt mondtam közben Hammnak: „Mosolygó bácsi többször is mondta, ha alma kell, kérjünk tőle, ne csenjünk. Igaz, hogy csak egyet szokott adni, de ez az egy többet ér, mint az a három!” Hamm a haja tövéig elvörösödött, de harciasan kérdezte: „Miféle három?”

Cincér már emelte a karját, hogy Hamm zsebére mutasson diadalmasan, de lefogtam, és odasúgtam neki: „Hallgass! Úgy egyeztünk meg, hogy nem szólsz bele.” Hangosan, hogy mindenki jól hallhassa, így feleltem Hammnak: „Az a három, amelyet esetleg lopna valaki.” Hamm arcáról lassacskán eloszlott a vörösség, de továbbra is sötéten nézett rám. Én azonban láttam, hogy e mögött a sötétség mögött már dereng a hála.

A játszóréten Cincér azonnal félrevont engem: „Hát, Moha, ez megint nem volt veszekedés. Miért nem vágtad a szemébe, hogy tolvaj!” Rábámultam: „Hát miért vágtam volna? Tudja ő azt nélkülem is!” Cincér dühösen kiáltozta: „Hogy fölénybe kerülj!” Elmosolyodtam:

„Jó, hogy említed! Ez a második, amit meg kell tanulnod, hogy soha ne akarj fölénybe kerülni. Akkor mindig fölénybe kerülsz.”

Cincér szavában harag és gúny lobbant: „Úgy látom, korán raktad be a szekrényedbe a Robinsont! Ha csak olyasmikre tanítasz, hogy ha veszekszik velem valaki, ne akarjam elhallgattatni, és ne akarjak fölébe kerekedni, akkor nem érdemelted meg a könyvet. Van még több efféle bölcsesség is?” Nevettem: „Még egy harmadikat is meg kell tanulnod, és úgy látom, még ma meg is tanulsz.”

Ebben a pillanatban, Hamm szaladt felénk. Cincér rám kacsintott: „Na most, Moha! Úgy látszik, újból akarja kezdeni.” De Hamm megkérdezte: „Hát miért nem labdázatok? Mert nagyon süt a nap? Átengedem nektek az árnyékos részt! Labdázatok ott!”

Amikor hazaértünk, Cincér behívott a szobámba, és így szólt hozzám: „Add vissza a Robinsont!” Én meg így szóltam: „Eszem ágában sincs!” Ő meg így: „Ha nem adod vissza, csibész vagy!” Nyugodtan válaszoltam: „Tévedsz. Úgy egyeztünk meg, hogy megtanítalak érte a veszekedés művészetére, és tanítalak ezekben a pillanatokban is.” Már kiabált: „Szép kis tanítás! Egész nap egyetlen egyszer sem veszekedtél. Ha nem adod vissza, csirkefogó vagy!” Teljes nyugalommal, és lassan válaszoltam: „A csirkefogóra ugyanaz vonatkozik, amit a csibészre mondtam.” Üvöltött: „Szélhámos!” Elmosolyodtam: „Tévedsz!” „Csaló!” „Ismét tévedsz!” Ekkor olyan szót rikoltott felém, amelybe bele is sápadt: „Ha nem adod vissza a könyvet, jellemtelen vagy!” Nyugodtan feleltem erre is: „Megint tévedsz!” Az asztalt csapkodta: „Nem tévedek! Nem akarsz megtanítani engem a fortélyaidra! Te szándékosan nem veszekszel velem! Pedig éppen

azért sértegetlek agyba-főbe, hogy veszekedjél, és tanuljak végre valamit. Vagy talán arra akarsz tanítani ezzel – és ekkor gúnyos lett a hangja –, hogy tűrjük el a legsúlyosabb sértéseket is?” A szemébe néztem: „Eltaláltad. Arra akarlak megtanítani, hogy nincs sértés. Attól, hogy jellemtelennek nevez valaki, mákszemnyit sem leszek jellemtelenné! A harmadik tehát, amit még tudnod kell, így hangzik: Ne hidd, hogy megbánthat valaki. A becsületednek csak olyan sértő szó árthat, amelyet te mondasz ki.”

De Cincér tovább dühöngött: „Ne akarjak senkit elhallgattatni? Ne akarjak fölénybe kerülni? Ne higgyem, hogy árt a becsületemnek a sértés? Ez volna a veszekedés művésze?” Nevettem örömben: „Ez bizony! Már megtanultad! Most már rajtad áll, hogy valóban művésze légy a veszekedésnek. Vagyis fölébe kerekedjél minden veszekedésnek, és te magad ne veszekedjél soha.”

Cincér a könyves szekrényemhez ugrott: „Nem csapsz bel! Visszaveszem a könyvet!” De tüstént hátra is tekintett rám megdöbbenve: „Ez be van zárva!” Most már én kacsintottam: „Be bizony!”

Amikor hazaindult a Kopácsoló család, és a kocsihoz mentünk, a kis Meskete már bent ült a bakon. Cincér dühösen felém fordult: „No tessék! Visszafelé is ő akar a bakon ülni! Mered-e azt állítani, hogy most sem kellene veszekednem?” Megkérdeztem tőle: „Hol jobb ülni, a bakon, vagy a kocsiban?” „A bakon!” „No hát, akkor jó helyen ül az öcséd! Nincs szükség veszekedésre!” Mint ha holdkóros lett volna, úgy szállt föl Cincér a kocsiba. Mialatt szüleink búcsúzkodtak, kerülte a tekintetemet, és hallgatott. Nem nézett a szemembe kézfogásunkkor sem, és csak sutogta: „Szervusz, Moha!”

Elkísértük a kocsit a kapuig, és utána néztünk. Egyszerre csak halljuk, hogy megáll. Cincér leugrott róla, és szaladt visszafelé. Sejtettem, miért szaladt vissza, és elébe mentem. A Robinsont ugyanis, mielőtt készülődtek volna, titokban bedugtam az ülés párnája alá. Jól sejtettem. Azt hozta. Felém nyújtotta, átvettem, ő meg így szólt: „Most már tudom, hogyan kell érteni, amit beszélnek rólad, hogy te mindig mindenkinél fölébe kerekedsz. Szervesz.”

Még egyszer kezet fogtunk, de most már bizalommal és vidáman a szemembe nézett, aztán visszaszaladt a kocsihoz.